

ERDÉLYI GAZDA

ALTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG:

Kolozsvárt, belközép-utca 11. szám,
hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Előfizetési ára: egész évre 4 frt, félévre 2 frt.

Az erdélyi gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

KIADÓHIVATAL:

Kolozsvárt, belközép-utca 11. szám,

ide küldendők a hirdetések, mindennemű mellékletek, előfizetési és hirdetési pénzek, valamint a reclamatiók.

Hirdetések a legolcsóbb árszabály szerint vétetnek fel.

Hivatalos rész.

Meghívás közgyűlésbe.

Az erdélyi gazdasági egyesület állatkiállítási és állattenyésztési szakosztálya alapszabályszerű évi

rendes közgyűlését

Kolozsvárt, 1893. évi december 17-én (vasárnap) délelőtt 11 órakor fogja az erdélyi gazdasági egyesület helyiségében (belközép utca 11. sz. emelet) megtartani, melybe ezen szakosztály t. részjegy tulajdonosai tisztelettel meghívotnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Jelentés a lefolyt évi működésről.
2. Jelentés a vagyon állapotáról és a zárszámadás betérjesztése.
3. A jövő évre szóló költségvetés megállapítása.
4. Netáni indítványok tárgyalása.

Kelt az erdélyi gazdasági egyesület állatkiállítási és állattenyésztési szakosztálya végrehajtó bizottságának Kolozsvárt 1893. évi november 24-én tartott üléséből.

Sz. Szakáts Péter,
egyl. titkár.

Gr. Bánffy Öyörgy,
szakoszt. elnök.

TARTALOM.

Hivatalos rész.

Mütrágya beszerzésének díjtalan közvetítése.

Heremag tisztítás és értékesítés.

A talaj mélyítésről.

A csontliszt őszi alkalmazása a jövő tavaszi vetés alá. E. Levél a szerkesztőhöz. Szalay Pál.

Importáljunk fajbaromfit. Grubicy Gézya.

Egyleti élet.

Az erdélyi gazdasági egyesület állatkiállítási és állattenyésztési szakosztályának november hó 24-iki ülése.

Kormányintézkedés.

Állatszállítmányoknál előforduló elhullások esetén követendő eljárás.

Irodalom.

„Földmívelők Naptára“

Vegyesek.

Szarvasmarhák eladásának és vásárlásának közvetítése. — Ismét egy új herceséplőgépj. — Gazdasági tanintézet tanárok mozgalma. — Tarifaközzévetmények a

„Magyar mezőgazdák szövetségének“ — „Szapanit.“ — Óriás termények. — A vetések állása. — A külföldi komlótermése és kereskedelme.

Piaci értesítő.

Hirdetések.

Mütrágya beszerzésének díjtalan közvetítése.

Lapunk olvasó közönségének érdekeit mindenképp előmozdítani kívánván, mindazoknak, kik e végett hozzánk fordulnak bármiféle mütrágya beszerzését díjtalanul közvetítjük és pedig szavatolt belérték mellett olcsóbban, mint a hogyan a gyárosoknak kiadott árajánlatai mellett közvetlen a gazdák által eszközölhető volna.

Tekintettel arra, hogy a mütrágya a gazdaság kivánt jövedelmeztetésének már egyik legfontosabb és mondhatni nélkülözhetlen eszköze, hova-tovább nagyobb tért hódítani hivatott hazarészünkben is, ez arra indított, hogy ezen becses anyag lehető legolcsóbb beszerzésénél, olvasóinknak segítségünket felajánljuk.

A megrendelést eszközöljük úgy egész waggon rakományt tevő mennyiségben, mint ennél kisebb mennyiségekben, sőt eszközölünk gyűjtő megrendeléseket is, t. i. az ugyanazon vasuti állomás közelében lakó több birtokos által teendő kisebb megrendeléseket együtt, a nagyban való szállítás előnyösebb árai mellett.

A fizetésre nézve pedig legelőnyösebb módokat és kívánatra aratás utánig terjedő legolcsóbb hitelt eszközölünk.

Az „Erdélyi Gazda“
szerkesztősége.

Heremag tisztítás és értékesítés.

A gazdaközönség már túl van a herceséplésén. Sokan már el is adták a magot, azok azonban, a kik még el nem adták a leghelyesebben cselekesznek, ha beküldik az „Erdélyi Gazda-

sági egyesület heremag tisztító raktárá“-ba Kolozsvárra, a hol teljesen aranka-mentessé tisztítatik és mint ilyen államilag ólom zárral láttatik el; midőn is ezen minőségben a legmagasabb áron leend értékesíthető, a mi a termelőnek minden esetre fontos érdeke.

A tisztító raktár szabályzata, kívánatra azonnal megküldetik.

A talaj mélyítéséről.

Mivelés által talajunkat két megkülönböztethető részre osztjuk az al- és feltalajra. Ez utóbbi azon része talajunknak a meddig ekénk behatol a talajba és azt megműveli. A talaj ezen két része tulajdonságaiban is különbözik egymástól, a mely különbséget a talaj mivelés következményei okozák. A mivelés által ugyanis a feltalaj porhanyul, levegő, melegség könyebben hatol bele, víz-feltevő, víz-átbocsátó képessége, hajcsövessége modosul, melyeknek következménye a kémiai és phisicai tulajdonságainak megváltozása. Mig a nem mivelés rész, az altalaj ezen behatásoknak nincs alávetve, vagy legfelebb nagyon kis mértékben, úgy tulajdonságaiban különböznie kell a feltalajtól.

Ezen tulajdonságokat, melyekben különböznek a főbb vonásaikban röviden a következőkben vázolhatjuk. Első sorban a bennök levő növényi tápanyagokra nézve különböznek. Sok anyag van úgy a fel-, mint az altalajban, mely növényi tápanyagul szolgálhat, de előbb oly állapotba kell, hogy jusson, melyben a növények felvehetik. És ebben nagy különbség van az al- és feltalaj között. Az al talaj gazdagabb — ugyanazon köbtartalmat véve fel összehasonlításra — oly anyagokban melyek növényi tápanyagul szolgálhatnak mint a feltalaj, de keresebb benne a valóban növényi tápanyag, vagyis azon anyagok közül kevés van oly állapotban, hogy a növények felvehessék. Mig a feltalajban ezen anyagok a mivelés következményei által könnyebben alakulhatván át felvehető tápanyagokká, a feltalaj gazdagabb kell-e tekintetben legyen.

A közönségesen nyers vagy vad földnek nevezett az addig nem mivelés altalajból nyert földbe hiába vetek, terményem nem sikerül, mert a benne levő növényi tápanyagok bár benne vannak, de

Elsőrendű

mütrágyák.

Egeresi gipsz-, mütrágya- és vegyi termékek gyár (KRAMER J.)

ajánlja: párolt csontliszt szuperfoszfát, Thomas salak, egeresi trágyafősz, chilisalétrom és egyéb különleges mütrágya-termékeit szavatolt tartalom mellett. — Talajelemzések díjmentesen eszközöltetnek. — Mindennemű felvilágosítással és részletes árjegyzékkel szolgál a gyár központi irodája, Budapest, V. Dorottya-utca 9. sz. alatt, a hová a levelek és rendelések intézendők.

SZUPERFOSZFÁT.

Párolt

csontliszt.

nincsenek oly állapotban, hogy felvehetőek volnának. Ha egy évig ez a föld a levegő, melegség, eső hatásának kitéve marad, sőt, ha ezek működését mivelés által mi is elősegítjük, már sikeresen vehetünk bele, mert a benne levő tápanyagok egy része a növények által felvehető állapotba jutott. Vagy mint közönségesen mondjuk a föld megérett. Az altalajból származó vad föld tulajdonságaiban át változott olyanná mint a feltalaj Midőn tehát a feltalajt szaporítjuk, vagyik mivelésünkkel mélyebbre hatolunk, egyúttal több és több tápanyagot szerziünk növényünknek, több és több olyan talajt, melyben a növényi tápanyagok felvehető állapotban bőven vannak meg.

Másik lényeges különbség az al- és feltalaj között, hogy ez utóbbi a mivelés és más phisicai tényezők behatása következtében porhanyobb, likacsosabb részecskéi lazább összefüggésben állók mint az altalaj. A levegő, eső, melegség könnyebben hatol bele és idézi elő azon chemiai folyamatokat, melyek a nyers tápanyagot a növények által felvehető állapotba hozzák. Ezenkívül magának a növény gyökérzetnek is szüksége van levegőre. De főként a növény gyökérzet inkább terjedhet, nőhet a porhanyó talajban. Különösen áll ez a hajszálgyökerekre. Már pedig gyökerek és hajszálgyökerek sokaságától függ a növény gyenge vagy jól tápláltsága. A növény csak a gyökér felületével érintkező talajból vehet fel táplálékot. Ha dus a gyökér, a fölület is nagy mely táplálékot vesz fel.

Különböző kultur növényeink gyökerei és gyökereinek növekedése nem egyforma igényt támasztanak a talaj tekintetében. A herefélék mélyen az altalajba bocsátanak gyökérzetet és abból jól táplálkozhatnak. De a legtöbb kultur növényünk főleg a feltalajra van utalva és annak mélységétől függ gyökérfejlődése és táplálkozása.

Főleg ezekben állván fontossága a uely feltalajnak és bárki belátva a feltalaj mélységének nagy horderejét, könnyen úgy okoskodhatik: eddig szántottam 10—12 cm. mélyen, a jövő tavaszra jobb ekéket szerzek be és szántok 18—20 vagy 25 cm. mélyen. A legnagyobb hibát követné el, ha figyelembe vesszük a mit a nyers vagy vad talajról mondtunk. Egyszerre az altalajból annyi éretlen földet, mely még nem alkalmas a növények táplálására, hozna a feltalajba, hogy a bele vetett termény sikerét kétségessé vagy épen lehetetlenné tenné.

Ezért mélyíteni a feltalajt csak rendre-rendre 1—2 cm.-enként és csak ősszel szabad. Hogy télen át, a fagy illetve a hőmérséklet változás erőmérvi behatása és a levegő oxigénjének chemiai hatása alatt legyen ideje a nyers földnek átváltozni. És végül a bele vetendő növényt is meg kell választani. Mert e tekintetben különböző igényekkel bírnak növényeink. Sok kapás növényünk pl. a tengeri is, a kevésbé érett földben is jól megterem. Ugyis szólva kényszeríteni tudja a nyers tápanyagokat, hogy azok felvehetőkké változanak. Mig más növény, — hogy ugyancsak a kapásnövények közül hozunk fel példát, pl. a cukorrépa — csak érett földben diszlik.

Ezek után melegen ajánljuk gazdaközönségünknek, hogy az ilyen szép hosszú őszt, mely az őszi elvetése után még időt enged a fagy beállta előtt a mélyítő szántásra is, használja fel, mert aranyanyal és dus kamattal fizeti vissza a munka költségeit

A csontliszt őszi alkalmazása a jövő tavaszi vetés alá.

A csontlisztel való őszi trágyázás mind szélesebb alkalmazásra talál, még pedig a következő okokból:

1. A tavaszi gabona, különösen a tavaszi buza és a zab gyorsanható nitrogén és foszforsav trágyát igényelnek. Ezért sok helyütt már ősszel 2—3 mázsa Thomas-salakot szoktak alászántani az őszi vetéssel egyidejűleg s a szükséges nitrogént azután tavasszal chili-salétrom alakjában adták. De mult ősszel a Thomas-lisztet a nagy fogyasztás következtében olyan rendetlenül szállították, hogy a mezőgazdáknak le kellett mondaniok a Thomas-foszfátnak a tavasziak alá való alkalmazásáról, ha az őszi munkával jókor el akartak készülni. Nehol helyette azután tavasszal szuperfoszfátban könnyen oldódó foszforsavat adták, másutt azonban a csontlisztel próbálkoztak meg s ezt a Thomas-liszt helyett még ősszel alászántották és e módon tényleg jó eredményt értek el.

2. A sikert teljesen megérthetjük, ha meggondoljuk, hogy ugy a csontlisztben levő nitrogén, mint a foszforsav csak huzamosabb idő múlva fejti ki teljes hatását. Azelőtt úgy számítottak (hasonlóan, mint az istállótrágyánál), hogy a csontlisztrágya tápláló anyagaiból az első évben 60—70% a második évben 20—30% fejti ki hatását, csak a harmadik évben hat a maradék. Ez a számítás anynyiban helyes, a mennyiben a nitrogén a normális csontlisztben mint enyv-anyag van jelen, s ez csak akkor rothad el, miután belőle amoniak és végre salétromsav képződött, a mely azután a növényeknek tápszerű szolgál. Az enyvanyagnak ép ezen elrothadása hat egyidejűleg bontólag és mintegy feltárolólag a kis csontlisztrészek háromalfoszforsavas-mészére és ezért osztódik el oly finoman a talajban a csontliszt foszforsava. Ennek következtében igen előmozdítja a csontliszt hatását, ha egyrészt a csontliszt kiszórása, másrészt a vetés, annak csirázása és növekedése közt több havi időköz mulik el.

3. Még más okok is szólnak a csontlisztnek őszi alkalmazása mellett. Hogy gazdag nyári aratást érijünk el, szükséges, hogy a vetés földjét már ősszel felszántuk. Az ősszel felszántott talaj a télen át jól átfagy és téli nedvességet is gyűjt. Ezt azután az első tavaszi napokban jól fel lehet boronálni és a vetésre elkészíteni. Ha csak tavasszal a boronálás alkalmával akarnók a csontlisztet e földbe juttatni, az csak a szántó legfelsőbb rétegébe kerülne, míg a növényi gyökerek a középső és alsó régekben a kellő nitrogén- és foszforsav-tápszer nélkül szűkölködnének. Másként áll a dolog, ha a csontlisztet már ősszel a felszántás előtt juttattuk a földbe; akkor az egész szántóföldben sokkal egyenletesebben osztódik el és kellő ideje van, hogy a fentebb vázolt módon növényi tápszerrekké átalakuljon.

4. Arra a kérdésre, hogy milyen gabonát és milyen módon lehet a csontliszttel trágyázni, ugy felelünk, hogy nyári buzát cukorrépa után, zabot rákövetkező lóherével, azután repcét, mákot és burgonyát. A csontliszt különféle nemei mind alkalmasak az őszi alászántásra. Csak arra kell ügyelni, hogy finoman legyen megőrölve, a mi által a csontliszt foszforsava 20%-kal is fokozza a magtermést. Ezenkívül ott, a hol ősszel nitrogénben szegény, enyvtelenített csontlisztet juttatunk a talajba, tavasszal a hiányzó nitrogént chilisalétrommal kell kipótolni. Átalában tehát a csontliszt őszi alkalmazása a jövő tavaszi vetésre nemcsak megengedett, hanem kiváló módszer, mely által a csontlisztet gyorsabban és intenzívebben használjuk ki, mint eddigelé, a nélkül, hogy olyan körülménycs manipulációkkal lenne összekötve, a melyek egyrészt a termést drágábbá tennék, másrészt a jóvedelmet megszorítanák. E.

Levél a szerkesztőhöz.

Tekintetes Szerkesztő ur! A folyó év folytán Kiss Ernő vaskereskedő ur által küldött Ásványi-féle arankairtot csak kevés mértékben alkalmaztam, próbáltam, mert a nagyobb munkaidő alatt a napszamosokat másfelé kellett, hogy foglalkoztassam; később pedig mikor reá értem volna már a föld nem volt elég száraz. Mégis egy délután alkalmas időben próbát tettem vele.

Ugyanis a jól lekaszált luczernában, hol nagyobb folt aranka lepte el a luczernát, egy emberrel sűrű kerti gereblyével másodsor kitakarítottam a tarló között maradt luczernást, s két ember igénybevitelével az aranka-irtoval többszörösen keresztül kasul megkeféltettem, úgy hogy a kések és drótkéfe a föld színét is megbolygatta s némely helyen anyira, hogy a föld csaknem tisztán maradt, mintha nem is lene luczerna benne, de kevés időre a luczerna újból hajtani kezdett s a sarjzás sokkal szebb s kövérebb volt, mint a hol nem használtam az arankairtot, sőt még ott is, hol a munka megkezdésekor az aranka által teljesen elpusztultnak látszott kiujult a luczerna, hogy senmi folt nem maradt. Örvendtem a sikernek, s lestem az alkalmat, hogy a többi nagyobb részt is kitakarítsam, de időm nem volt reá. Később is megnéztem a kitakarított helyet s szomorúságomra találtam arankát, de alig két helyen, a mi tán a kések és kefék között mégis megmaradt. A jövőben nagyobb mértékben fogok vele próbát tenni, de már is mondhatom, hogy nincs reményem, hogy teljes sikerre vezessen, s nem azért, mintha az aranka-irtó nem lenne jó, hanem inkább azért, hogy nagyon hosszadalmas munkát igényel s aránylag kevés területet lehet vele megtisztítani. S különösön, hol egy luczernás már el van levpe egészen az arankától nem hiszem, hogy kifizesse magát a reá tett napszám bér. *Kis területen s a hol csak kenéssé lépett fel az aranka használható.*

Hanem, hogy az arankától védve legyenek luczernásaink s heréseink leginkább azt ajánlom: ne restelje senki a vetendő magat az erdélyi gazd. egyesület aranka tisztító állomásáról hozatni, hogy már vetéskor ne vessen arankát, továbbá a ki tetheti kerülje ki hogy ne vessen friss istálló trágyával trágyázott földbe, s még ha érett trágyával is trágyáz jó lesz, ha nem azon évben vet belé s lehetőleg kapás növény után. Mert ha tiszta földbe s arankamentes magot vetünk nem hiszem, hogy arankánk teremjen, s ha mégis lesz az növényi hulladékokkal vagy a szél által kerül a földbe.

Mekkora kárt okozhat magának a gazda a mag vásárnáli fősvénységével azt magam tapasztaltam. Volt egy holdnyi luczernásom, mit Gleichenbergből hozatott maggal vetettem volt be, (akkor még nem volt aranka tisztító állomásunk) már 4 éves volt luczernásom s nem volt benne egyetlen folt aranka sem. Ehhez még egy holdat akartam állítani, s hogy egy jó barátom Kolozsvarra utazott kaptam az alkalmon s általa hozattam onnan egy ismert kereskedésből magot, elvetettem buza közé s már a buza letakarítása után tele volt arankával. A következő évben régibb jó luczernásomat is a szomszéd arankás ugy megtöltötte, hogy kikellett azt is szántatni.

Ily hosszas véleményre nem kaptam felszólítást, de azért tettem, ha becses lapjában felakarja használni, vegye igénybe.

Ezen alkalommal bátor vagyok felhívni figyelmét a tót munkásokra. Ugyanis hallom, hogy Erdélyben is néhány gazdaságban tót munkásokkal dolgoztatnak, jó lenne megtudakozni, mint jönnek ki velök? mennyi napszám bérrel elégednek meg? napszámában dolgoznak-e vagy átaljában? a gazda kell, hogy élelmezze őket, vagy magok élelmezik magokat? ha ők főznek magoknak s a hozzávalót a gazda adja mit és mennyit kell adni! milyen munkások? szeretnek-e dolgozni minden munkát? alkalmazni lehet-e mint állandó munkásokat 9—10 hónapig? s milyen erkölcsiek? Ezt azért vagyok bátor kérdezni s a tudakozásra fölkeríteni. Tekintetes Szerkesztő urat, mert magam is szeretném ha állandó gazdasági munkásokat találánk bennök. Vidékünkön nem drága aránylag a napszamos, de mi haszna, ha nem számíthat reá biztosan a gazda, némelykor igen sok van, máskor meg semmiképp som lehet kapni s így soha sem végezheti a gazda

dolgait úgy, mint előre kiszámítja magának s a miatt kiszámíthatatlan kára van.

A gazdák érdekében nagy szolgálatot tehetni, ha megmutathatjuk az alkalmat állandó munkásokat szerezhetni.

A mint hallom tótokkal munkáltatnak Karácsonfalván, br. Bánffy Jenő haszonbéres birtokán s Maros-Gezsén gr. Bethlen Sándornál.

Hari, 1893. november 20-án,

Szalay Pál.

*****

Importáljunk fajbaromfit.

A kormány az állattenyésztés emelése érdekében importál angol telivér mén lovakat és kancákat a kisbéri ménes számára; — teszi ezt nagy áldozatokkal.

A kormány állattenyésztésünk emelése érdekében importál szarvasmarhát az allgauti és simenthali fajtákból, nagy előnyére a tejgazdaságnak.

A kormány a növénytermelés érdekében importál jeles árpafajokat, kender és lenmagvakat, burgonya fajokat, babféléket.

A kormány a szőlőmivelés emelése érdekében importál amerikai szőlővesszőket és magot.

Miért zárkozik el a baromfi importtól? pedig országos baromfi állományunk nagyon is rászorult, hogy javítóként a külföldről fajbaromfi beszereztessek.

Mondhatnók, hogy hiszen hazánkban van elég jó baromfi és ez terjesztetik is a néptanítók közt.

De ez nem elég.

Elég ugyan a néptanítóknak, de nem elegendő a gazdasági egyesületeknek, melyek birnak a baromfi tenyésztéshez szükséges intelligenciával, nem elegendő az állami baromfi pepineriákra nézve, melyeknek anyaga kell, hogy legeslegelső rangu legyen.

A gazdasági egyesületeknek szüksége van ezen importra, hogy kis és középbirtokos tagjai közt, kik birnak elég intelligenciával és helylyel a baromfi tenyésztésre; a jó és javító tenyészanyagot terjesszék, ugyanazon feltételek alatt, mint az most a hazában tenyésztett baromfiakkal a néptanítók közt terjesztetik.

Ha az állam bir egy-egy angol telivér ménlőért 150,000 frtot azaz százötven ezer forintot kiadni, mely ménlő valóban csak a nagyon gazdag emberek ézdekeinek, passiójának kielégítésére szolgál, — ne sajnáljon a baromfi-tenyésztés érdekében, mely tudvalevőleg szegény emberek kezében van, 4000—5000 forintot kiadni az importálandó anyagra.

Kívánom, hogy az intéző körök az importnál Anglia- és Franciaországgra vessék szemüket, hol a legjelesebb fajbaromfi található.

Grubicy Géyza.

*****

Egyleti élet.

Az erdélyi gazdasági egylet állatkiállítási és állattenyésztési szakosztályának végrehajtó bizottsága Kolozsvárt 1893. november hó 24 én szakosztályi elnök gróf Bánffy György elnökle alatt ülést tartott, melyen jelen voltak br Josika Gábor, gróf Beldi Ákos, Reich Albert, Jakab László és Sz. Szakáts Péter egyleti titkár.

A mult ülés felolvasott jegyzőkönyve tudomásul vétetett s a mainak hitelesítésére fölkértek báró Jósika Gábor és Reich Albert tagtársak.

Olvastatott a földművelési minster leirata, mellyel a folyó évre tervezett de a kolera miatt meg nem tartott állatkiállítás lo osztályának jutalom díjaira adott 4000 frank aranyat és 1000 forintot vissza kívánja, mely sajnosan vétetett tudomásul

Pénztárkezelőség beadja a pénztárnak ez évi forgalmáról szóló számadását Közgyűlés elé terjesztése határozatott s a számadások megvizsgálására Sigmund Dezső és Vörös Sándor tagtársakból álló bizottság kéretett fel.

Titkár előterjesztést tesz a folyó évre tervezett kiállításra bejelentett állatok számáról és jelzi, hogy ez sikeresnek ígérkezett. Tudomásul vétetett.

A folyó évi közgyűlés idejéül kitűzetett december hó 17 ének d e. 11 órája.

Grubicy Géyza indítványa folytán a titkár előterjesztést tesz, miszerint a jövő év tavaszán tartatnék baromfi kiállítás. Minthogy a szakosztály a szokásos őszi kiállítás sikerének kockázatása nélkül ezt nem tehetné, az indítvány el nem fogadtatott.

Még egy pár kebli ügy elintézése után az ülés bezáratott.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Kormányintézkedések.

Állatszállítmányoknál előforduló elhullások esetén követendő eljárás.

Az állategészségügyi rendezésről szóló 1888. évi VII. törvénycikk és az ennek végrehajtására kibocsátott rendelet a vasuton vagy hajón való szállítás közben egyes állatszállítmányokban előforduló elhullások esetén követendő eljárást nem szabályozván, erre nézve több felmerült kérdés alkalmából a kereskedelemügyi miniszter úrral egyetértőleg a következőket rendelem.

Ha valamely helyföldre rendelt lo, szarvasmarha, juh vagy kecske élő állatszállítmányban valamely állomáson bármely ok következtében elhullott állatot találnak, tehát tekintet nélkül arra, hogy az elhullást erőművi befolyás okozta-e vagy más egyéb körülmény: az állomás a hullát a szállítmányból kiveszi, a marhaleveleken a kivételt igazolja és egyszersmind a rendeltetési hely állomását az esetről táviratilag értesíti

Ennek megtörténte után az állatszállítmány rendeltetési helyére továbbítandó.

Oly esetben, a mikor ezen eljárás a vonat rendes tartózkodási ideje alatt előreláthatólag el nem végezhető, az illető kocsit a vonatból visszahagyandó és a hullának kirakása után a kocsit a fenmaradt élő állatokkal együtt a legközelebbi alkalmas vonattal rendeltetési helyére továbbítandó.

A kivett hullát az állomás az illetékes községi előjáróságnak átadja, mely azt az általa értesítendő elsőfoku hatóság megérkezétségéig őrizteti, az utóbbi pedig az elhullás okát szakközvege által megállapíttatja és a törvényben előirt intézkedéseket foganatosítja, illetve az erőművi befolyás következtében elhullott állat egyes részei értékesítésének megengedhetése iránt határoz és mindenestre a hulla, illetve az értékesítés alól kivont részek kellő eltakarításáról gondoskodni köteles.

Az elhullás okának megállapításáról az elsőfoku hatóság a rendeltetési hely községi előjáróságát távirati uton értesíti.

A rendeltetési hely állomása az ilyen szállítmányt a czimzettnek nem szolgáltatja ki, hanem azt az illetékes községi előjáróságnak adja át, mely előjáróság az elsőfoku hatóságot az esetről azonnal értesíti, az elsőfoku hatóság pedig a fentebb említett értesítés alapján a szállítmányt a törvényben előirt módon jár el.

Az olyan állatszállítmány, melyből szállítás közben csupán erőművi befolyás következtében elhullott állatok vétettek ki, rendeltetési helyén semminemű korlátozásnak nem vettetik alá, hanem tulajdonosának rendelkezésére bocsátatik.

A levágásra szánt állatszállítványok, még

ason esetben is, ha azokban utközben nem erőművi befolyás következtében beállott elhullások történtek, a rendeltetési helyen azonnal szakszemle alá vonatnak és ha levágásuk ellen sem állat-, sem közegészségügyi tekintetből aggály fel nem merül — az érdekelt kivánságára — minden további hatósági elbánás vagy késedelem nélkül, közfogyasztásra bocsáthatók.

A most leirt esetekből kifolyó eljárásoknál a szállítványok tulajdonosait csak az állatok tartásából és gondozásából felmerülő költségek terhelik.

Ha pedig valamely helyföldre rendelt sertészállítványban fordulnának elő elhullási esetek, az ily sertészállítványokban talált hullák utközben ki nem veendő, hanem a rendeltetési állomáson, a szállítványokkal együtt, a községi hatóságnak átadandók, mely a további teendőket iránt a fentebbiek értelmében jár el; a községi hatóság ily szállítványt csupán a felügyeletet gyakorolja, az állatok elhelyezéséről, tartásáról és ápolásáról a tulajdonos vagy megbízottja gondoskodik; ha az utóbbi alkalmas helyiséget, melyben az állatok teljes elkülönítése lehetséges, nem képes kijelölni, erről a községi hatóság gondoskodik; ugyanez gondoskodik az állatok tartásáról és ápolásáról, ha a tulajdonos vagy megbízottja ezt nem tenné,

Ha pedig elhullási esetek külföldre rendelt lo, szarvasmarha, juh, kecske és sertészállítványokban fordulnának elő, az illető egész szállítvány visszatartandó s csak akkor továbbítható, ha a hatósági állatorvos a hullát már megvizsgálta és az elhullás okául valamely nem ragályos betegséget állapított meg. Ha az elhullás okául ragadós betegség állapíttatnék meg, az egész állatszállítvány további intézkedés végett a községi előjáróságnak adandó át.

Megjegyzem, hogy Horváth-Szlavonország és az osztrák tartományok is külföldnek tekintendők.

Erről a közönséget tudomásul vétel, mihez tartás s közegeinek megfelelő utasítása végett azal értesitem, hogy e rendelettemmel az állatszállítványoknál előforduló elhullások esetén követendő eljárás szabályozására vonatkozó 1889. évi 34 ezer 460, 1892. évi 60.264 és 1893. évi 3 169. számú rendeleteim hatályukat veszítik.

Budapesten, 1893. november hó 13-án.

A miniszter helyett:

Miklós Ödön, s. k.
államtitkár.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Irodalom.

Az alsóbb földmives osztály szellemi szükségletéről gondoskodott a földművelési miniszterium, midőn az Atheneum kiadásában "Magyar Földművelők Naptára cím" alatt most már második évfolyamban oly naptár megjelenését segítette elő, mely a legolcsóbb ár mellett sok és a mellett csakis jeles és a nép szája izéhez mért olvasmányt tartalmaz. A gazdasági egyesületek egy része felismerve ezen 30 krajezáros népnaptár elterjedésének fontosságát, nagy számban megrendelte azt a kiadótársulattól ingyen szétosztás céljából, s ha jól tudjuk, a kiadótársulat nagyobb megrendelésnél az amugy is bámulatos olesó árt még le is szállítja. A Magyar földművelők naptára valóságos megbecsülhetlen kézikönyv a kisebb gazdaemberek számára. A naptárban benne vannak a gazdasági élet minden ágára vonatkozó szakavatott férfiak tollából eredő s népszerűen megirt hasznos utmutatások, gazdasági megfigyelések. A gazdasági élet mozzanataira való élénk s figyelmes körültekintéssel szerkesztett naptári részhez vannak mellékelve a gazdasági naplójegyzetek, gazdasági mutatótáblák, termés- és munkajegyzékek. Czikkei közül, melyek

népies modorban vannak tartva, kiváló érdekük a „Mezőgazdasági szövetkezetekről“, „A közlegelő használatáról“, „A szőlők újraültetéséről“, „Széchenyi gróf gazdasági politikájáról“, „A fertőzött tápszerekről“, „Az állatok életkoráról stb. Van benne aztán egy kitűnő humorral megírt verses csevegés az „Uj pénzről“ képekkel; továbbá egy a gazdaszonyokat kiválóképen érdeklő cikk: Milyen tyukokat tenyészünk? s végül közli még a naptár a gazdasági élet két kiváló férfiak: Miklós Ödönnek s Bedő Albertnek arcképeit s életrajzait. A naptár ára 30 kr.

Vegyes közlemények.

Szarvasmarhák eladásának- és vásárlásának közvetítése.

A lapunk f. é. 32-ik számának „Körültekintésben“ közlött föltételek mellett hazarészünk állattenyésztőinek eladó magyar fajta szarvasmarha eladását, valamint a venni szándékozoknak a vételt lapunk szerkesztősége közvetíti és erre a bejelentéseket a kivánt adatok közlésével elfogadja.

I. Eladásra be van jelentve:

1 drb. 6 éves kitűnő tenyészképes bika; 4 drb. 4 évet és 1 drb. 5 évet töltött tehén, mind vemhes, és 3 drb. 1 éves üsző.

II. Kerestetik vételre:

(a Királyhágón tulra)

30 drb. erdélyi magyar fajta tehén tenyésztésre, — nagytestű egyenlő jellegű — 8 év körüliek; kiválóak — ha jó foguak — lehetnek 10 évesek is, melyeknek mind vemheseknek kell lenni. Árak tulzottak ne legyenek.

Az „Erdélyi Gazda“ szerkesztősége.

— Ismét egy új herceséplőgép. Amerikai utánzat. Készíti C. G. Tannert, Sady bf Posenben. Az új gép 4 lóerős és a szalmás heréből csépelel a magot. A gép Mózsa Attila aranykúti birtokosnál van próba cséplésen és lapunk szerkesztője Ásványi Lajos kmonostori gazd. tanintézeti intéző tanárral munkában megsejmelélték. Ezen szemlének ez uttal az eredményét a következőkben közöljük: 30 percnyi munka alatt 3 osztályban adott 27 klo. I. o. 11 klo. II. o. és 7 klo. III. o. magot, 2,5 atmoszferai munkaerő és nedves időjárás mellett. Az első osztály egészen tiszta, a második és harmadik azonban piszkosan jön ki és azt még rostálni kell. A találmány miben létééről és a gépről jövőre.

— Gazdasági tanintézeti tanárok mozgalma. A gazdasági akadémia és a gazdasági tanintézetek tanári karának küldöttsége járt fönt a napokban, hogy a képviselőházhoz a tanintézetek tanárai által fizetések rendezése tárgyában beadott kérvényüket szóbelileg is támogassák. A küldöttség állott Balás Árpád a m. óvári akadémia igazgatójának vezetése alatt, a m. óvári akadémia részéről Thallmayer Viktor tanár, Dr. Csanády Gusztáv igazgató és Schadt János tanár Keszthelyről, Vörös Sándor igazgató és Réti János tanár Kolozsmonostorról, Domokos Kálmán igazgató és Kerpely Kálmán tanár Debreczről és Kovácsy Béla igazgató és Gerlóczy Géza tanár Kassáról. A küldöttség tisztelgett első sorban Gróf Beth'en András földmivelésügyi miniszternél és Dr. Wekerle Sándor miniszterelnöknél mint pénzügyminiszternél, továbbá Miklós Ödön földmivelésügyi államtitkáránál, végül a szabadelvű párt több előkelő tagjánál. Mindnyájan biztosították a küldöttséget, hogy érzik a tanári fizetések javításának és rendezésének szükségét, azonban nem hallgatták el azt, hogy a jelen költségvetés rendes kiadásainak keretében az már nem lehetséges, hanem a miniszterelnök kijelentette, hogy hajlandó a tanári fizetéseknek a kért módon már a legközelebbi jövőben póthitel útján beszerzendő költségadomány által való rendezéséhez hozzájárulni.

— Tarifakedvezmények a „Magyar mezőgazdák szövetkezeté“-nek. A kereskedelemügyi miniszter a „Magyar mezőgazdák szövetkezetét“ a

magyar államvasutak összes vonalain az alábbi tarifakedvezményben részesíti: Takarmányfélék szállításánál (korpa, olajpogácsa, szárított szeszmoslék és répaszelet, malátacsira, árpadara, rizskorpa stb.), melyek ezentul a kivételes tarifa II. osztálya szerint számoltatnak el, a mi 50% kedvezménynek felel meg. Gazdasági cikkek (kivéve gabona) szállításánál (belföldi kőszén, műtrágyafélék, vasneműek, gépek stb.) a rendes tarifából 25%-ot engedélyez kedvezményképp. Azonkívül darab áru szállításánál is megfelelő kedvezmények engedélyeztetettek — Ezen kedvezmények azonban nemcsak azon küldeményekre érvényesek, melyeket a szövetkezet küld tagjainak, hanem azokra is, melyeket a tagok küldenek a szövetkezet raktáráiba. A kedvezmény leszámlolása a szállítólevelek alapján történik s az így a szövetkezethez befolyó összeg fele a tagok számlájára iratik, míg a másik fele a szövetkezet céljaira fordítatik.

— „Szappanit“. A szappanit poralaku mosó szappany, nagy tisztító képességgel menten minden ártalmas keveréktől; használata által nélkülözhető a közönséges szappan, szóda stb. és a ruha általa sokkal könnyebben tisztítható mint ezelőtt 20 liter meleg vízhez egy evőkanálnyi „Szappanit“ veendő, ez vízben keverés közben feloldandó és a piszkos ruhát ezen szappanít vízben egy pár óráig (vagy egy éjjel át) áztatjuk; azután új szappanít vízben kifőzzük és főzés után könnyedén kimossuk benne. Miután a ruhákat kitisztáltuk, teljesen tiszták és teregethetők szárítani. Így mosva sokkal kevesebb dolgot ad, az erős dörgölés és a nagy szappan fogyasztás elmarad, a ruhák inkább lesznek kimélve és olcsóbb. Amerikában, honnan a találmányt kaptuk és itt cs. és kir. szabadalmat nyert, kizárólagosan ez van használatban.

— Óriás termények. Az amerikai utjából épen csak alig hazatért budapesti magkereskedő Mauthner Ödön máris egy olyan kiállításal lepte meg a budapestieket, a mely párját ritkítja és az Andrássy uti üzlet kirakataiban kiállított termények oly szépek és olyan óriás nagyok, a minőket eddig még országos kiállításokon sem láttunk. Vanak ott 101, 103 és 108 kilós óriás tökpeldányok, 11 1/2 sőt 13 1/2 kilós kalarábok, melyek óriás súlyuk daczára sem fások, hanem teljesen zsegek, de láttunk itt 17 kiló súlyu oberndorfi répát is, melyet Friedmann péli termelő, 21 kilós olajbogyóalaku példányt, melyet Harkányi Károly gazdasága és 23 kilós Mamuth-répat Józsa Sándor czeplédi gazda állítottak elő, természetesen Mauthnertől került magból. A hozamokra kitűzött arany díjakat a következők nyerték el: Lollok Gusztáv kengyeli kasznár, kinek 1600 □ ölenként 940 mm. olajbogyóalaku, Politzer Fülöp dévaványai birtokos, kinek katasztrális holdankint 1007 métermázsa oberndorfi répája, és Bárány Gábor dobrai bérlő, kinek 1600 □ öles holdankint 1011 métermázsa Mamuth répája termelt a Mauthnertől beszerzett mag után. Friedmann péli termelő elkésett bejelentésével, neki 1101 métermázsa Mauthner féle oberndorfi répája termelt holdanként. Ha tekintetbe vesszük, hogy a múlt tavasszal majd a rovarok pusztították majd hideg szárazság viselte meg a répapalántákat, be kell vallanunk, hogy valamint a kiállított termények sulya, úgy a hatósági bizonylatokkal beigazolt fenti hozamok bámulatra méltók; mert bámulatosak volnának normális, jó időjárásban is és mindenesetre csak páratlan minőségű jó magvaknak kell az ilyen óriás eredményeket érdemül betudni.

— A külföld komlótermése és kereskedelme (Kivonat a londoni cs. és kir. főkonzul jelentéséből.) Hivatalos becslés szerint Angolországban a f évben 58.564 acres területen termeltek komlót, egy acre-n átlagban 7.21 mázsa komlót nyertek, az összes termés pedig 414.929 mázsát tesz ki. A múlt évben a komlóval beültetett terület 56.259 acres volt, mely után összesen 413.259 mázsa komló termelt, egy acre-ra átlagban 7.35 mázsa esett. Az üzleti forgalom állandóan lanya, az árak változatlanok. Fogyasztók részéről alig történt még bevásárlás nagyobb vételkedvet csak az üzlerek mutatnak, kik eladásra kínált mennyiség kétharmadát már megszerezték. Németország részére jobb minőségű árut keresnek, de még nem sokat szállítottak belőle. Az angol komló ára 6—8 L között ingadozik mázsánként a minőség szerint (Ki-

vonat a berlini cs. és kir. főkonzul jelentéséből.) A múlt hó folyamán a forgalom rövid időre megelénkült, jelentékeny vételkedv állott be, mely az árat különösen a jobb minőségűt csakhamar sokatlan magasra hajtotta fel. Az élénkség azonban nemsokára ismét ellanyhult s az árak hanyatlani kezdtek, mindamellett ez idő szerint is, daczára a keresletet jóval meghaladó kínálatnak, aránylag még mindig elég magasak. A nürbergi piacon legutóbb jegyeztetett 50 kilogrammonként

szokványáru első rendű	240 - 245 márkával
„ másodikrendű	220 - 230 „
„ harmadrendű	200 - 210 „
hegyi komló	240 - 255 „
spalti Landsingel, nehéz	300 - 315 „
„ „ közép	290 - 300 „
„ „ könnyű	280 - 290 „
aischgrundt	220 - 240 „
hallertau első rendű	265 - 275 „
„ másodikrendű	240 - 250 „
„ harmadrendű	220 - 230 „
württembergi elsőrendű	250 - 255 „
„ másodikrendű	230 - 235 „
„ harmadrendű	200 - 210 „
badeni elsőrendű	250 - 255 „
„ másodikrendű	230 - 235 „
lotharingiai	200 - 220 „
lengyel első rendű	240 - 250 „
„ másodikrendű	220 - 230 „
„ harmadrendű	200 - 210 „
altmarki	160 - 180 „
Saaz vidéki	295 - 310 „
ceh zöld komló	210 - 230 „
Alost vidéki	110 - 125 „
oroszló első rendű	200 - 210 „
„ „ másoderendű	160 - 180 „
1892. évi komló elsőrendű	150 - 160 „
„ „ „ másodikrendű	130 - 140 „

Piaczi értesítő.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Gabonatőzsde.

A buza-üzlet iránya a héten szilárd volt. A kínálat mérsékelte volt, a bevásárlásban csak néhány malom vett részt, melyek azonban jó vételkedvet tanúsítottak. — Egyéb gabonaneműekben gyér volt a forgalom és az árak és irány változatlanok maradtak.

Hivatalos effektív-árak:

	frtól.	frtig.
Buza	7.20	7.65
Rozs	5.65	5.85
Árpa	6.20	9.00
Zab	6.80	7.30
Tengeri	4.95	5.05
Repeze	—	—
Köles	4.30	4.70

Határidőüzlet gyeuge forgalom mellett magasabb amerikai gabonaárfolyamokra előbb szilárdabb volt, de később csekély részvét miatt elgyengült.

Értéktőzsde. A kínálat főleg a két hitelrészevény és az osztrák-magyar államvasut részvényeiben öltött sürgősebb jelleget. A helyi piacot érintetlenül hagyta a nemzetközi piac lanyhasága s az irányzat e helyütt változatlanul szilárdnak mutatkozott. Valuták és érczváltozások csekélységgel drágábban záródnak.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.)

Vörös lóhere. A meglehetősen föllendült kivitelnél volt folyománya, hogy e héten nem csak nagyszemű, hanem közepes minőségű magvak ára is emelkedett, olyképp, hogy legelső rendű árut 78 frt, jó minőségű kereskedelmi árut pedig 70 frtig fizettek az állomásokon érve.

Luczerna. A kereslethez képest nem volt eléggé bőseges a kínálat és ennek folytán még az Olaszországból eredő hanyatló árfolyamu kínálatoknak daczára is szilárd volt e cikk irányzata.

Baltaczim Ebbeli kínálatoknak teljes hiányait látjuk. Érette 17—17 1/2 frtot szízesen fizetnek.

Bükköny. Nagy forgalom emelkedő árak mellett.

Muharmag Meglekesős mennyiségben kínáltatott és néhány 100 métermázsa el is kelt.

Az árfolyamok 100 kilonként Budapesten érve következők voltak:

Vörös lóhere nagyszemű	73 - 79 frt.
Vörös lóhere aprószemű	66 - 70 frt.
Luczerna új termés	60 - 65 frt.
Baltaczim	17 - 17 1/2 frt.
Tavaszi bükköny	7 - 8 frt.
Muharmag	6 - 6 1/4 frt.

Kolozsvár, 1893. nov. 23-án. Tiszta buza 6 frt — kr. 7 frt — kr. Rozs 4 frt 60 kr. 5 frt — kr. Törökbuza 4 frt 70 kr. 4 frt 80 kr. Zab 5 frt 80 kr. 6 frt —

kr. Széna 2 frt 50 kr. Alomszalma 1 frt 40 kr. Méter-mázsánként. Fa kemény nem usztatott 3 frt. (Köbméter.) Fagygyugyertya öntött 44 kr. Marhahus 52 kr. Konyhaliszt 7 kr. Rizs 20 kr. Gyöngykása 20 kr. Borsó 18 kr. Lencse 18 kr. Paszuly 8 kr. (Kilogrammonként.) Burgonya 3 frt. (Hectoliter) Savanyu káposzta 5 kr. Savanyu répa 10 kr. (Kl.) Kősző 9 kr. Disznózsír 68 kr. Bors 1 frt 50 kr. Hagyma 10 kr. Fokhagyma 20 kr. (Kilogrammonként)

Sertésvásári jelentés. Budapest-Kőbánya, 1893. november 24-én. Az üzlet szilárd volt.

Heti átlagárak: magyar válogatott árú 320—380 kg. nehé 47½, —48 kr. 280—300 kg. nehé 47½—48 kr. Öreg 300 kg. tuli 46—47 kr. Vidéki sertés 45—47 kr. Szerb 42—45½ kr. Román — kr. tiszta klgk, páronkint 45 kg. ételsúly levonás és 4% engedmény szokásos.

Eleség árak: Tengeri frt 5.60. Árpa frt 7—Kőbányán átvéve.

Kimutatás.

Debreczen sz. kir. városban az 1893. év október hó 21-én tartott hetivásárról.

Ló felhajtató 310 darab, eladatott 160 darab. — Marha felhajtató 1850 drb, eladatott 690 darab. — Sertés felhajtató 4750 drb, eladatott 3285 drb.

Árak a régiék.

Erdélyi piaci árak.

(Arak krajczárookban.)

A piaci czikkek	Mérték	Brassó	Csikseroda	Décs	Dicső-Szent-Márton	Erzsébet-város	Fogaras	Gy.-Szent-Miklós
Tiszta buza	mm			620	640	700	769	
Elegy buza	"			600	400	600	700	
Rozs	"			440	380	550	450	
Árpa	"				360			
Zab	"			450	360	590	500	
Törökbuza	"			480	420	490	444	
Széna	"			580	—	270	200	
Alomszalma	"			180	—	180	150	
Tüzifa	km			220	300	275	300	
Marhahus	kg.			40	40	46	48	
November				14	27	22	10	

A piaci czikkek	Mérték	Gy.-Fehérvár	Kézdi-Vásárhely	Maros-Vásárhely	Medgyes	Nagy-Enyed	Nagy-Szeben	Szegesvár
Tiszta buza	mm	730	700	678	525	650	731	780
Elegy buza	"	630	—	586	400	600	667	576
Rozs	"	520	462	462	350	525	485	468
Árpa	"	602	540	612	—	559	—	—
Zab	"	445	545	535	259	500	565	550
Törökbuza	"	600	600	610	400	400	486	543
Széna	"	375	375	375	189	350	210	170
Alomszalma	"	200	110	110	90	250	130	120
Tüzifa	km	275	250	600	400	250	350	350
Marhahus	kg.	44	44	44	48	44	62	52
November		9	2	23	9	2	17	23

A piaci czikkek	Mérték	Sepső-Szent-György	Szamosújvár	Szász-Régen	Szászváros	Székely-Udvahely	Sz.-Somlyó	Torda
Tiszta buza	mm	760	650	625	700	860		625
Elegy buza	"	600	550	530	575	585		450
Rozs	"	420	450	480	550	490		450
Árpa	"	520	450	480	500	—		450
Zab	"	480	500	540	600	500		525
Törökbuza	"	520	440	430	550	600		450
Széna	"	450	250	230	275	250		200
Alomszalma	"	200	120	100	100	150		30
Tüzifa	km	220	250	240	200	240		265
Marhahus	kg.	44	40	36	48	40		44
November		20	20	16	11	21		18

Felelős szerkesztő és kiadó:

Szenterzsébeti Szakáts Péter.

Főmunkatárs: Nagy Kálmán.

Alapított 1848-ban.

FREUND A. és FIA

csász. és kir. szabadalmazott nyereg-, szij- és bőröndárúk gyára

BUDAPEST,

IV. Koronaherceg-utca 3. szám.

Nagy választék lószerszámok, nyergek, ostorok, zablák, lópokróczok, istálló-szerek, lónyíró ollók és útazó-czikkekben, szivar- s szivarka-tárczák legjobb izlésű kivitelben jutányos árakon. — Előírással nyeregszerelések tényleges és tartalékos tisz urak részére legolcsóbb árakon.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

118. (8—20).

A BÉCSI IPAR-BAZÁR!

Minden czikk 97 kr.

a birodalom legkedveltebb és legszilárdabb üzletei közé tartozik, melyben a legszükségesebb tárgyakat a valódi érték fele árán megkaphatni, melyről mindenki próba-megrendeléssel meggyőződhetik.

Minden czikk 97 kr.

Egy bronz óra pontos szabályozással járó művel 97 kr.	Egy karmanlyu női téli muff szőrméből 97 kr.	Egy női ing svájci hímzéssel fin. chiffonból 97 kr.
Egy műarany gyűrű utánzótt gyémántkővel 97 kr.	6 drb úri gallér legújabb divatu kivitelben 97 kr.	Egy női nadrág finom chiffon barket v. gyapjuból 97 kr.
Egy medaillon mely val. aranytól alig különbözt. 97 kr.	Pálínkás készlet 1 palaczk, 6 pohár, finom kivitelű 97 kr.	3 házi kötény szép divatos, mosó kivitelben 97 kr.
Egy valódi ezüst órakules panorama képpel 97 kr.	Egy borotvakés angol aczéll, éles pengével 97 kr.	Egy műtáji pipa ezüst kupakkal minden alaku 97 kr.
1 okarina mű-zeneszer pompás hangzású 97 kr.	1 varró-készlet bárony dobozba felszerelve 97 kr.	Egy csibuk pipa hosszú szagos megyszárral 97 kr.
1 pár posztó férfi- vagy női bánczipő 97 kr.	Egy női legyező díszes kivitelben szép darab 97 kr.	Egy pénztárca egészen bőrből erősen készítve 97 kr.
1 esernyő vízmentes, finom erős bottal 97 kr.	6 francia villa brit. ezüstből, erős és tartós 97 kr.	Egy női kabát francia carton vagy barketb. kész. 97 kr.
1 úti-lámpa igen távolra világít, 97 kr.	Egy levesszedő nagy kanál brit. ezüstből 97 kr.	Egy lepedő elkészítve, beszegezve erős vászomból 97 kr.
3 pár kézelő finom chiffonból, legújabb 97 kr.	6 kávézó tálcza elpusztíthatatlan tartós és nagy 97 kr.	6 törölő ruha elpusztíthatatlan erős és nagy 97 kr.
1 föltett-fűkór felállítandó, főkkel felszerelve 97 kr.	Egy kávédaráló kitűnő erős szerkezetű 97 kr.	1 finom. asztalterítő fehérv. színes, kellő nagy csak 97 kr.
Egy zseb-kés fin. 4 pengével, dugóhúzóval 97 kr.	6 csemegetányér, finom kristály üvegből 97 kr.	1 selymekendő 1 rőf nagys. minden színű 97 kr.
Egy album arczképekre, finom kivitelű 97 kr.	6 ivópohár finom kristály üvegből 97 kr.	1 csipkekendő fekete vagy erm. fin. minőségű 97 kr.
6 evőkanál brit. arany ezüstből erős, tartós 97 kr.	1 női nagy kendő téli, méretű 7/4 nagyság 97 kr.	Egy férfikalap finom lemezéből minden színben 97 kr.
3 asztali kés brit. arany ezüstből, aczéllpengével 97 kr.	Egy téli ruha 1-3 éves gyermek csinos. elkész. 97 kr.	Egy pár keztlyű meleg, téli gyapjuból 97 kr.
12 kávézó kanál brit. ezüstből, tartós minőségű 97 kr.	Agyszőnyeg finom beszövött mintákban 97 kr.	Egy alsó nadrág meleg Jäger-féle szövetű 97 kr.
Egy czukorszelenyze brit. ez. igen csin 97 kr.	6 törölköző jó erős felülettel minőségben 97 kr.	Egy lábravaló vászongatyva házi erős munka 97 kr.
6 drb. gyertya-tartó brit. ezüstből, nagyfajta 97 kr.	6 finom asztalkendő tüköletes nagy fehér vagy színes 97 kr.	3 pár női harisnya Jäger-féle kitűnő minőségű 97 kr.
6 kényugtató finom kristály üvegből 97 kr.	3 tiszta selyem zsebkendő, tetszés szerinti szín. 97 kr.	12 drb zsebkendő színes szélékkel beszegezve 97 kr.
Egy műarany óraláncz, fűltte díszes kivitel. 97 kr.	Egy téli sapka gúndör selyem szőrtű kivitelben 97 kr.	Egy női corsett svájci hím., chiffon v. barketb. 97 kr.
1 pár fűtveálló ezüstbe foglalt mű-éyémántkővel 97 kr.	4 nyakkendő különféle kivitelben selyemből 97 kr.	Egy női alsósoknya finom téli dísz. kivitel. 97 kr.
Egy karperecz fin. aranyhoz hason. kivitelben 97 kr.	Egy alsó ing meleg, Jäger-féle minőségű 97 kr.	Egy díszkötény fekete lisztből csipkedéssel 97 kr.
Egy valódi ezüst gyűrű, emlék-felirattal 97 kr.	1 úri ing chiffon vagy oxford. creton gallérral 97 kr.	1 tajték szípka borostyánszopokával bárs. tokb. 97 kr.
Egy harmonika fuvóhangszer, kitiűnő szépen szól 97 kr.	Hat pár férfi harisnya, meleg min. Jäger-féle 97 kr.	1 fűzszerszám villany, örök gyújtó készütelkkel 97 kr.
Egy üveg arany foyadék, minden beanyozható 97 kr.	Egy női fűző francia szabású igen tartós 97 kr.	Egy bugyeláris nagy alakban bankjegyek 97 kr.

Az első szegedi cs. és kir. szabadalmazott

Műtrágyagyár Részvénytársaság

ajánlja a nagy érd. gazda közönség figyelmébe saját gyártmányu és szavatolt növényi-tápanyag tartalma

phosphor
nitrogén
kali

műtrágyáit

nemkülönbön szabadalmát képező

különlegességeit

mindennemű gazdasági növényekre.

Árjegyzéket és a műtrágyák alkalmazására vonatkozó vezérfontat bárkinek készséggel küld

az igazgatóság.

(1—10)

Csak 2 frt.

10 értékes ajándék!

Csak 1 frt 68 kr. drbja míg a készletben tart, 5000 darab kitiűnő ugnevezett „Huszár”-lópokrócz még mint a bunda, vastag mint a deszka és nag. sága 175 cm. hosszú, 130 cm. széles darabja csak 1 frt 68 kr. Párja 3 frt 30 kr.

1 pontosan járó bronz-óra, 1 valódi tajték szivarszipka, 1 elegáns szivartartó, 1 örökös tűzszerszám, 1 selyem vagy atlasznyak-kendő, 1 nyakkendő k.vekel, 1 nickel crayon tollal, 1 tollkés fogtisztítóval, 1 gyűrű kövekkel ékítve, 1 bécsi emlék, tréfas tárgy.

Concert-Harmonika!

4 frt 50 kr.

Csak 4 frt 50 kr. könnyen kezelhető kitiűnő Concert-Harmonika nagyszerű rezgő hangu zeneszer, igen tisztán hangzó tremoló- és bögőkészülettel, 12 billentyűvel, finoman felszerelve

Megrendelések posta-utánvételt mellett eszközöltetnek, meg nem felelő tárgyakért a pénz visszafizetést gáltatik, tehát tessék bizalommal rendelni.

Czím: Fekete, Bécsi Ipar-Bazár „a magyar koronához”, Bécs—Wien, V. ker., Rüdiger-utca N. 1/4.

121. (8—10).

Megjelent: FROMMER A. HERRMAN utóda

119 Füzlet: V. TÜKÖR-UTCZA 5. SZÁM. BUDAPEST Fióküzlet: VI. ANDRÁSSY-UT 1. SZÁM. (6-39)

ŐSZI ÁRJEGYZÉKE

➔ Ősszel vetendő magvakról, rózsákról, virághagymákról és diszfákról. ➔

Vásárol mindennemű GAZDASÁGI MAGVAKAT a legmagasabb áron.

Fontos a háziasszonyokra.

A ki sok pénzt, munkát, időt és egészséget akar megtakarítani, csak

„SZAPPANIT“-tal
mossan. (Cs. és kir. szab.)

A „szappanit“ poralaku szappan, nagy mosó képességgel, mentes minden ártalmas vegyülettől, mely már ezer családnál használatik és dicsérőleg van elismerve, mint legjobb mosó por, nemcsak a ruhát, hanem a kezeket és egészséget is kiméli. Angliában, Francia-Németországban és Amerikában a legkényesebb Lady-k több mint 20 éve a legjobb mosópornak a „szappanitot“ ismerik és nagyon megvannak vele elégedve. Mert könnyen lehet vele bánni, minden csomagyon kimerítő utasítás és védjegy van, minden nagy csomag ára csak 10 kr, és csak szappanitot kell kérni.

A szappanit minden gyógy- és vegyes kereskedésben kapható vagy egyenesen a gyárból MEIYER ERNŐ Budapesten Lujza utca 20, az ár előzetes beküldése vagy utánvét mellett megrendelhető.

Főképviselet az ország minden helységéből elfogadtatik.

(2-10)

A

LEGJOBB MAGYAK

KAPHATÓK

MAUTHNER ÖDÖN

MAGKERESKEDÉSÉBEN

Füzlet:

Andrássy-ut 23. szám.

BUDAPESTEN

Fióküzlet:

Koronaherceg-utca 18.

Az új őszi árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

(48-52)

1893. Vetőgép versenynél Attrakon, az első díjat ismét Kühne E. „Hungaria Drill“ sorvetője nyerte el.

KÜHNE E. gazdasági gépgyára Mosonban.

(Alakult 1856.)

Főraktár: Budapest, VI. ker. Váci-körut 21.

ajánlja:

Ventzky-féle szab. takarmány füllesztőit három nagyságban. (Többszörösen kitüntetve, legutóbb 1893. szeptember hóban Bécsben tartott versenyen. Elismerő bizonyítványokkal szívesen szolgálók.)

Répa- és burgonyamosók, Répavágók és zuzók; szecs kavágók, darálók és kukoricza-morzsolók minden nagyságban. Takarmány kamrák teljes berendezése, szelelő magtárrosták, konkolyozók, gabnatartók sat. sat. raktáron.

124. (6-11)

1893. szeptember Bécs. Első díj. a mezőgazdasági miniszterium nagy ezüst érme takarmánykészítő gépeiért.

